מפסילנא לך לדינא אמר ליה רב לרב כהנא

פוק דייניה חזייה דהוה קא גאים [ביה] א"ל

אי צייתא צייתא ואי לא מפיקנא לך רב מאונך

בקמן כגדול תשמעון אמר ריש לקיש שיהא

חביב עליך ידין של פרומה כדין של מאה

מנה למאי הלכתא אילימא לעיוני ביה

ומיפסקיה פשימא אלא ילאקדומיה ילא תגורו

מפני איש ◊(א״ר חנן אל תכנים דבריך מפני

איש) יכי המשפט לאלהים הוא א"ר חמא

ברבי חנינא אמר הקב"ה לא דיין לרשעים

שנוטלין מזה ממון ונותנים לזה שלא כדין

אלא שמטריחין אותי להחזיר ממון לבעליו

והדבר אשר יקשה מכם א"ר חנינא ואיתימא

רבי יאשיה על דבר זה נענש משה שנאמר

יויקרב משה את משפטן לפני ה' מתקיף לה

רב נחמן בר יצחק מי כתיב ואשמיעכם

ושמעתיו כתיב אי גמירנא גמירנא ואי לא

אזלינא וגמירנא אלא כדתניא ראויה פרשת

ינחלות שתיכתב על ידי משה רבינו אלא ינחלות

שזכו בנות צלפחד ונכתב על ידן ראויה היתה פרשת מקושש שתיכתב ע"י משה רבינו

אלא שנתחייב מקושש ונכתבה על ידו

"ללמדך שמגלגלין חובה ע"י חייב וזכות על

ידי זכאי כתיב יואצוה את שופטיכם בעת

ההיא וכתיב יואצוה אתכם בעת ההיא אמר

רבי אלעזר אמר רבי שמלאי יאזהרה לציבור

שתהא, אימת דיין עליהן "ואזהרה לדיין

שיסבול את הציבור עד כמה אמר רבי חגן

ואיתימא רבי שבתאי כאשר ישא האומן את

היונק כתיב יכי אתה יחבוא וכתיב יכי אתה

תביא אמר רבי יוחגן אמר לו משה ליהושע

אתה והזקנים שבדור עמהם אמר לו הקב"ה

מול מקל והך על קדקדם דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור תנא זימון בשלשה מאי

זימון אילימא ברכת זימון והתניא זימון

יוברכת זימון בשלשה וכ' תימא פרושי

קמפרש מאי זימון ברכת זימון והתניא יזימוז

בשלשה ברכת זימון בשלשה אלא מאי

זימון אזמוני לדין כי הא דאמר רבא יהני בי

תלתא דייני דיתבי ואזיל שליחא דבי דינא

ואמר מפומא דחד לא אמר כַלום עד דאמר

משמיה דכולהו הני מילי בלא יומא דדינא

"אבל ביומא דדינא לית לן בה: תשלומי

םה א מיי׳ פכ״ג מהל׳ סנהדרין [הל"ג] והלכה ו סמג עשין קו טוש"ע ח"מ סימן ו סעיף

ו: ב [מיי' שם פ"כ הל' י טוש"ע ח"מ סי' י סעי' ד]: בו ג מיי׳ שם טוש״ע ח״מ סימן טו סעיף א: םו דה מיי׳ פכ״ה שם הלכה ב ג סמג שם טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף

ם הו מיי' פ"ה מהלי ברכות הלי ב סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי

קלב סעיף א: קלב סעיף א: סמ ז ח מייי פכ״ה מהלי מנהדריו הלכה ז ממנ עשין לו טוש"ע ח"מ סימן יא סעיף ב: ש מ מייי שם פ״ה הלכה ח

סמג שם [טוש״ע ח״מ סי א סעי א]: נא י מיי שם הלי ג:

רבינו חננאל

בבזיון אלא צריך להתעסק . בהז בכולז כמו שהז מפורשין בפ׳ לא יחפוו והא דאמר רב לאושפיזא פסילנא לך לדינא ודבר אחד בדור ולא שנים :ברים כולן פשוטין הן תנא זימון בשלשה אוקימנא אזמוני לדינא והני מילי בלא יומא דדינא צריך למימר השליח כי שלשה שלחו אותי אליך אבל ביומא דדינא לא צריך למימרא שליחא [שלחוהו] שזה דבר ידוע הוא דביומא . חלחא יחרי ד' וה' בג' [מומחין]. אוקמה רב נחמז בר מומחין ההדיומות אפילו עשרה האונס והמפתה בג' שהן ירושלמי :יני קנסות בנערה מאורסה ונדחו דבריו אבל חלקו מבר לייסרו ולעונשו בג׳ ואם נמצאו דבריו אמת בכ"ג. וחכ"א הכל בכ"ג ואמר עולא בחוששין ללעז פליגי כלומר אם ישבו שלשה לדין על הבעל לעונשו ולייסרו ודקדקו ונמצאו דבריו אמת כיון שהן דיני נפשות צריכין להוסיף . עליהן עשרים אחרים אתי הני עשרים אלא משום דקדמאי לא הוו ידטי . לעז עליהן ורבי מאיו לא חייש ללטו וחרמים ישי הלכך הוי המלקות והעונש מבתחילה בכ"ג. ואם נמצאו הדברים אמת נפשות. רבה אמר מתניתין כגון דיתבי כ"ג לעיוני ןכ׳ן מינייהו ואמר להו ינו לי מיהת על העונש ועל המלקות ר' מאיר סבר דייני להו דממון . הוא ולא חיישינן לכבוד הוא ולא חוייטין הני (תרי) [כ'] דנפק ישראים חיישי לכבודן פסילנא לך. מרחיק היה עלמו אבל מן הדין לא מיפסיל וכן ההוא דשני דייני גזירות (כתובות קה:) דאייתי ליה לנא דפירי: מפיקוא לך רב מאונך. דמשמתינא לך והא דקאמר

במו"ק (דף יו.) מנודה לחלמיד אינו מנודה לרב הני מילי כשמנדה אותו לכבוד עלמו אבל לשם שמים לא: מוציא שם רע. פי׳ בקונטרס

שהבעל טוען פתח פתוח מנאתי להפסידה כתובתה וקשה לר"ת חדא דגבי אונס ומפתה קתני לה שהן קנסות ועוד דבכל דוכתא שמזכיר מוליא שם רע הוי לענין ק' סלעים ועוד דג' דמתניתין מומחין הן ובכמה דוכתי אשכחן שדנין דיני כתובה בבבל וכן נוהגין עכשיו ועוד מה שמפרש נמי חוששין ללעז מתוך שיטעון פתח פתוח מלאתי חיישינן שמא ישמעו עדים ויבואו ויעידו שזינתה אין לשון לעז נופל על זה אלא על דבר שהוא שקר כמו (גיטין דף ה:) נמלאת אתה מוליא לעז על גיטין הראשונים ועוד דהאמר דונו לי מיהא דיני ממונות מי דוחקו כל זמן שאין האשה תובעת אותו כתובתה ועוד דקאמר תבעו ממון בשלשה תבעה מיבעיא ליה ועוד מה שייך תביעה (ד) שאינו בא אלא לפטור את עלמו מכתובתה ועוד ובמהום דאיכא נפשות משמע דבההיא ממון איירי ועוד שמעתי מהר״ף דלר׳ מאיר דאית ליה כתובה דאורייתא בפרק אף על פי (כמובות דף נו:) אינו נאמן להפסידה כתובתה דדוקא למ"ד כתובה דרבנן נאמן כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף י.) דאמר רב נחמן חכמים תיקנו לבנות ישראל לבתולה מאתים ולאלמנה מנה והם האמינוהו כו' ומפר"ת דכולה שמעתי' איירי לענין ק' סלעים שהאב תובע לבעל וחוששים ללעז היינו לעז הדיינים כגון שהביא הבעל עדים שזינתה והוכחשו דמיחייב הבעל השתא ק׳ סלעים דרבנן סברי בעי כ"ג דחי בג' חיישינן שמא אח״כ יבואו עדים שזינתה וילטרך להוסיף עד כ"ג ואתי להוליא לעז על הראשונים לומר שלפי שלא ידעו לדון הוסיפו עליהן ודוקא הוכחשו אבל החמו תו לא חיישינו לסהדי אחריני דמוכחא מילתא דאסהדי שקרי מהדר הבעל אבל בהוכחשו או לא כוונו עדותן אכתי אפשר להיות דקושטא הוה קאמרי ואיכא למיחש טפי דילמא אתו אחריני ור' מאיר לא חייש ללעז הדיינין ואין

לדמות ליוסיפו הדיינים דלקמן (דף

כט.) דלא חיישינן ללעו הדיינין: כפל כו': שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא רבה לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו דיני קנסות בכמה מאי קמיבעיא ליה הא אנן תנן בשלשה אלא יחיד מומחה קמיבעיא ליה דאין דיני קנסות. או לא אמר ליה תניתוה תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה מאי שלשה אילימא שלשה הדיומות האמר אבוה דאבוך משמיה דרב אפילו עשרה והן הדיוטות פסולין לדיני קנסות "אלא מומחין וקאמר שלשה: וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלשה: וכי יש בו דיני נפשות מאי הוי אמר עולא בחוששין ללעז קמיפלגי רבי מאיר סבר אין חוששין ללעז ורבנן יסברי חוששין ללעז יירבא אמר כולי עלמא ללעז לא חיישינן והכא בחוששין לכבודן של ראשונים קמיפלגי והב"ע כגון דאיכניף בי עשרין ותלתא למידן דיני נפשות ואיבדור ואמר להו דיינו לי מיהא דיני ממונות

על פיו חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה. רבי מאיר סבר בשלשה דאין חוששין לכבוד הראשונים ודנין אפילו בשלשה ורבנן סברי חוששין לכבוד הראשונים ובעי כולהו:

פסילנה לך. שהזכרתני טובתך: חזייה. רב כהנה לההוה גברה: דהוה גאים כיה. ברב. סומך ובוטח עליו ומדבר גבוהות: מפיקנא לך רב מאונך. (א) אודיעך שאין רב יכול לסייעך דמשמתינא לך: אילימא לעיוני ביה ומיפסקיה. לאמיתו: לאקדומיה. אם בא

לפניך דין של פרוטה וחזר ובא דין אחר של מנה הקודם לפניך הקדם לחתוך: כי המשפט לחלהים הוא. כאילו אתה דן ומוליא ממון מיד הקב"ה שהרי עליו להחזיר ממון לבעליו: על דבר זה. שנטל שררה לעלמו לומר תקריבון אלי (דברים א) שהיה לו לומר תקריבון לפני השכינה: נענש משה. שלא זכה ששלא נאמר לו פרשת נחלות עד שבא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב: כחיב ואלוה את שופטיכם. משמע את חכמיהם הזהיר להדריך ליבור י במשפט והחקים על כרחם: וכתיב וחצוה חתכם. דלידור עלמם הזהיר ומה הולרך להזהירן: כי אתה תבוא את העם. משמע גם אתה כאחד מהן: כי אתה סביא. משמע (לשון) שררה נוהגם עליהן: משה אמר לו זקנים שבדור (כ) עמהם א]. על פיהם עשה מעשה ולא משתרר עליהם דההוא הרא דכי אתה תבוא משה אמרו כדכתי' ביה אל הארץ אשר נשבע ה' וגו' ובמקרא דכי אתה תביא כתיב אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכסי וגו׳ אלמא דהקב״ה בעלמו אמרו: דבר אחד. מנהיג החד: (ג) יומה דרינה. שני וחמישי תקנת עזרא היא בב"ק (דף פב:): אומוני לדינא. ב"ד ששולחין שלוחם לבעל דין שלועקים עליו לבא ולדון לפניהם לריך השליח להומינו בשם שלשתן: ואמר משמיה דחד. פלוני דיין מזמינך לא אמר כלום ואי לא אזיל לא משמתינן ליה: דיני קנסות. זה שמשלם יותר מדינו: מי המוליא שם רע. לא מלאתי לבתך בתולים [דברים כד] ובא להפסידה כתובתה ולא להרגה שאינו מביא עדים שזינתה תחתיו דאי אנפשות האתי לא אמר ר"מ בשלשה: והכמים הומרים כו' מפני שיש בו דיני נפשות. קס"ד דהכי קאמרי משום דאיכא מוליא שם רע דשייך ביה דיני נפשות וכגון שמביא עדים ובגמרא פרכינן וכי יש בו דיני נפשות מאי הוי השתח מיהח לחו דיני נפשות הוא דליכא עדים י: ור"מ סבר אין חוששין ללעו. אין חוששין שמא כשיבואו לב"ד וילא הקול ישמעו עדים ויבואו ויעידו שזינתה תחתיו ועכשיו אין הבעל יודע בהן ותבעי כ"ג דשמא יבא לידי דיני נפשות ורבנן סברי חוששין: דכ"ע לא חיישינן ללעז. ואם תחילת תביעתו של בעל לא בא לידון על פי עדים אלא על ידי עלמו ולהפסידה כתובתה מודו רבנן דבשלשה: והכא כגון דאיכניף עשרים ושלשה. שאמר הבעל להביא עדים שזינתה תחתיו ולא מצא: ואיבדור. הדיינין והלכו להם: ואמר. הואיל ואין לי עדים דנו לי מיהת בשלשה דיני ממונות להפסידה כתובתה ע"י עלמו דקיי"ל (כתובות דף י.) חכמים תיקנו להם לבנות ישראל לבתולה מאתים ולאלמנה מנה והם האמינוהו להפסידה לש"ל מוחק זה [ע" לש"ל לעיל בדף ו: ד"ה שיושב], בו ב"ב קיט.
ג) שם לקמן עח:
ן [מוספתה יומה פ"ד שבת לב. ב"ב שסן, ה) תבוא את העם וכתי' כי אתה תביא את בני ישראל כל"ל, ןעיין תוספות בכורות לא: ד"ה א"כו. ז) רש"ל אי בהדיוטות פשיטא ג' בעיט אלא כו', ה) רש"ל רבה, ט) שתאמר לו כצ"ל. [כמשפטי החוקים כל"ל רש"לן, ל) [נהוג. רש"לן, ל) [בפסוק: להס], מ) מכאן שייך למחני׳ דף ב., ג) ע״כ שייך למחני׳ למחני׳,

תורה אור השלם

 לא תַבִּירוּ פְנִים בַּמִשְׁפְּט בַּקְטוֹן בַּגְדל בָּהְשְּׁבֶּט בַּיְּוֹכן תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוא והדבר אשר יקשה מָבֶּם תַּקְרבוּן אֵלִי וּשְׁמַעְתִּיוּ: דברים איז 1. וַיִּקְרָב מֹשֶׁה אֶת ַמִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יִיָּ:

3. ואצוה את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין איש ובין אחיו ובין דברים א טז וְאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת ההוא את כל הדברים בַּיִּיְיָם בּ אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: דברים א יח

5. הַאַנֹכִי הַרִיתִי אַת כַּל ָּהְעֶם הַּזֶּה אָם אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי תאמר אַלַי שְּׁאַהוּ בְחַיּקֶךּ כַּאֲשֶׁר יִשְּׁא הָאמֵן אֶת הַיּנַק עַל הָאָרָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיוּ: במדבר יא יב 6. וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִּיהוֹשָׁעַ 6. פ. וַיִּקְןָ א נוּשְּוֹז לִיוּוּשְׁעַ וִיּאמֶר אֵלְיוּ לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וָאֱמֶץ בִּיּ אַתָּה תָּבוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לִאֲבֹתָם לְתַת לֶהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנְּה אוֹתָם: דברים לא ז 7. וַיִצֵו אֵת יִהוֹשְׁעֵ בִּן נוּן 7. וַיִצו אֵת יִהוֹשְׁעֵ בִּן נוּן ַנִּיאמֶר חֲזֵק וָאֱמֶץ כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ָנְשְׁבַּעְתִּי לְהֶם וְאָנֹכִי אָהְיֶה עִמְּך: דברים לא כג

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה מפיקנא לך רב מאוגך מכחך אודיעך (ב) ד"ה משה וכו׳ שבדור ראתה עמהס: (ג) ד"ה יומא דדינא ל"ל אחר ד"ה ואומר משמיה: (ד) תום׳ ״ה מוליא וכו״ מה שיי תביעה כירן שאינו בא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

אן רש"י ד"ה משה כו׳ :עמהן נמחק ונ"ב עמך

מוסף רש"י

ראויה פרשת נחלות כו' ראויה היתה פרשת מקושש בו׳. ולא תאמר לא דברו בנות ללפח ולא נתחייב מקושש היו שתי פרשיות הללו חסרין מן התורה, והכי נמי איכא

ען אתר אופי שני שיפט של מיני של מיני במורה לפי שלה אינעו המעשים (וישבים ביב קים). שמגלגלין חובה. סיינו סקילה שממורה, דנוח הוא לאדם לדון נמנק, על ידי חייב. מקושא, וזכות. שהפנים והקרונים יירשו את קרוניהם, על ידי מיני מקושא, וזכות. שהפנים שבדור שמהם. זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתן ועלתן (דברים לא זו. טול מקל והך על קדקדם. הקנ״ה אמר ליהושע כי אתה מביא וגו', מניא על כרסס, הכל מלוי בך (שם).